

ŠKÁLA INKLUZÍVNOSTI AKTIVÍT MLÁDEŽNÍCKEJ ORGANIZÁCIE

Predkladáme Vám sebahodnotiacu škálu, ktorá vznikla v rámci projektu Cesty k inklúzii II – nástroje pre inklúziu. Škála má napomôcť pretaviť ťažko uchopiteľnú a širokú problematiku inklúzie do konkrétnych a praktických krokov, ktoré môžu mládežnícke organizácie realizovať, ak chcú vnútorne poctivo riešiť problematiku inklúzie v otázke začleňovania mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením.

Uvedomujeme si, že väčšina našich organizácií získa hodnotenie na úrovni A alebo B. Táto situácia odráža celkový stav inklúzie v našej spoločnosti, nie je zavinená samotnými organizáciami. Je zrejme, že všetky problémy nemôžu mládežnícke organizácie vyriešiť vo vlastnej pôsobnosti. Škála má však zároveň za cieľ načrtnúť realitu, ktorá tu je, aby sme sa mali o čo oprieť pri presadzovaní zmien, ktoré sú pre skutočnú inklúziu potrebné. Inklúzia je stav, kedy budú tieto kroky samozrejmosťou a nebudú vyžadovať mimoriadne úsilie. Snažili sme sa načrtnúť, ako by mohli po sebe nasledovať v jednotlivých oblastiach, v škále sú namodelované aj situácie a tipy, ktoré vzišli zo skúseností účastníkov. Budeme radi, ak vďaka tomuto nástroju organizácie dokážu zhodnotiť potenciál pre svoj rozvoj v oblasti inklúzie. Obdobným spôsobom je možné si vytvoriť analýzu stavu pre iné zraniteľné skupiny. Podľa odhadov je mladých ľudí s rôznymi typmi zdravotného znevýhodnenia v populácii až 25%, čo nie je zanedbateľná skupina. Pravdepodobne sa s nimi denne stretávame, a ťažkosti s ich zapojením môžu byť práve odrazom nedostatočnej aktivity v oblasti inkluzívneho prístupu.

Postoj k inklúzii:

- A. Naše aktivity sú otvorené pre všetkých, môže prísť každý, nikomu nebránime
- B. Uvedomujeme si bariéry, ktoré môžu brániť niektorým skupinám mladých ľudí sa zapojiť do našich aktivít, ale nemáme na to podmienky, aby sme to zmenili
- C. Aktívne identifikujeme aspoň niektoré bariéry a robíme postupné kroky na to, aby sme ich znižovali
- D. Prešli sme identifikáciou základných typov bariér od fyzických, cez psychologické a postojoové. Komunikujeme s mladými ľuďmi so znevýhodnením a s organizáciami, ktoré ich zastupujú
- E. Aktívne vyhľadávame spoluprácu a vytvárame programy, ktoré zahŕňajú potreby všetkých mladých ľudí a investujeme do nich potrebné zdroje

Fyzické bariéry:

- A. Sme radi, že máme nejaké priestory na aktivity, nemáme na to kapacitu riešiť ich bezbariérovosť, nie je to naša zodpovednosť
- B. Tento problém riešia organizácie, ktorých sa to týka, ak pracujú s ľuďmi s pohybovými problémami. Sme otvorení s nimi spolupracovať, navštevujeme aktivity ktoré usporadúvajú, majú s tým predsa len viac skúseností.
- C. Pokiaľ je to možné, dbáme na to, aby boli priestory na aktivity prístupné aj pre ľudí s pohybovými ťažkosťami
- D. Naše aktivity realizujeme zásadne v bezbariérových priestoroch, na propagačných materiáloch máme vyznačenú bezbariérovosť podujatí. Máme špeciálnu zónu pre ľudí s telesným znevýhodnením, kde sú prednostne vybavení, môžu si oddýchnuť a je zabezpečené, aby mali dobré podmienky či už ako účastníci alebo ako diváci

Bariéry pre ľudí so zmyslovým postihnutím:

- A. Nepoznáme bariéry pre ľudí so zmyslovým postihnutím, nezaobráame sa tým. Oni majú svoje vlastné aktivity
- B. Zaoberali sme sa tým, ale nemáme kapacity a zdroje, aby sme to mohli riešiť
- C. Darí sa nám postupne prizývať aj mladých ľudí so zmyslovým postihnutím a zapájať ich do našich aktivít, aj keď zatiaľ len jednotlivco. Ich špeciálne potreby riešia ich vlastné organizácie z ich zdrojov.
- D. Máme širokú spoluprácu s miestnymi a/alebo národnými organizáciami, ktoré sa venujú mladým ľuďom so zmyslovým postihnutím, realizujeme spoločné aktivity a projekty na partnerskom princípe s podporou ich existujúceho know-how. Sme zároveň schopní poskytnúť svoje kapacity (vyškolení dobrovoľníci) a neustále ich rozširujeme.

Bariéry pre mladých ľudí s chronickým ochorením:

- A. Nevieme, ako máme s takýmito deťmi pracovať, nemáme vyškolených ľudí a nie sme lekári
- B. Hľadáme možnosti, ako aspoň v malom počte takéto deti do našich aktivít zaradiť
- C. Spolupracujeme s organizáciami, ktoré sa im venujú
- D. Dopĺňame si vzdelanie a hľadáme potrebných odborníkov, aby sa mohli tieto deti a mladí ľudia bez problémov do našich aktivít zaradiť

Bariéry pre mladých ľudí s psychologickými ťažkosťami (autizmus, Aspergerov syndróm, intelektové znevýhodnenie, psychické poruchy) a/alebo poruchami učenia:

- A. Nevieme, ako máme s takýmito deťmi pracovať, nemáme vyškolených ľudí a nie sme lekári
- B. Hľadáme možnosti, ako aspoň v malom počte takéto deti do našich aktivít zaradiť
- C. Spolupracujeme s organizáciami, ktoré sa im venujú
- D. Dopĺňame si vzdelanie a hľadáme potrebných odborníkov, aby sa mohli tieto deti a mladí ľudia bez problémov do našich aktivít zaradiť

Programy a aktivity:

- A. Naše programy sú založené na výkonnosti, nie je možné ich prispôbiť ľuďom so špeciálnymi potrebami
- B. Vieme si predstaviť spoluprácu s organizáciami, ktoré pracujú s mladými ľuďmi so zdravotným znevýhodnením, ale zatiaľ sme z rôznych dôvodov nezačali alebo to nebolo úspešné
- C. Podporujeme organizácie, ktoré pracujú so zdravotne znevýhodnenou mládežou a poskytujeme im svoje know-how, ktoré môžu prispôbiť na svoje podmienky
- D. Aktívne spolupracujeme s organizáciami, ktoré pracujú so zdravotne znevýhodnenou mládežou a umožňujeme ich členom účasť na našich aktivitách a podujatiach a zlepšujeme aktívne a systematicky ich prístupnosť

Vzdelávacie programy:

- A. Naše vzdelávacie programy sú určené pre bežnú populáciu mladých ľudí, nesledujeme ani neriešime zapojenie mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením
- B. Občas sa do našich vzdelávacích programov zapoja mladí ľudia so zdravotným znevýhodnením, ale nezameriavame sa na ich potreby, je to na nich či to zvládnu
- C. Máme vzdelávacie programy, ktoré sú určené pre zdravotne znevýhodnených, majú drobné úpravy pre mladých ľudí s poruchami učenia alebo pozornosti
- D. Naše vzdelávacie programy naplno rešpektujú vzdelávacie odlišnosti mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením, sú vypracované podklady pre mladých ľudí s poruchami učenia alebo pozornosti, majú prispôbené podmienky, vytvárame programy pre zmyslovo znevýhodnených v dostupnej forme

Propagácia aktivít:

- A. Aktivity propagujeme na našej webovej stránke, sociálnych sieťach a medzi našimi členmi alebo na rôznych verejných miestach bežným spôsobom

- B. Informácie o našich aktivitách zdieľame aj s organizáciami, ktoré sa venujú zdravotne znevýhodnenej mládeži
- C. Pri propagácii na internete dbáme na to, aby informácie neboli len v podobe obrázka, ale aj popisu a textu, ktorý je zrozumiteľný aj pre mladých ľudí s kognitívnymi problémami
- D. Naše webové stránky majú úpravu blind friendly, videá sú titulkované pre nepočujúcich alebo sú tlmočené do posunkového jazyka, vytvárame texty v ľahko čitateľnom jazyku a sledujeme nové trendy v tejto oblasti

Ľudské zdroje:

- A. Naši členovia, zamestnanci, externisti a dobrovoľníci sú školení na prácu s bežnými mladými ľuďmi
- B. V našej organizácii máme aj ľudí, ktorí sa vyznajú aspoň v problematike niektorých typov zdravotných znevýhodnení a sami sa aktívne vzdelávajú v tejto oblasti, prípadne posunú interne informácie iným
- C. Pri práci s mladými ľuďmi so špeciálnymi potrebami si prizývame odborníkov z iných organizácií, aby nám pomohli s aktivitami, alebo nás oboznámil s danou problematikou. Tento externista nesie zodpovednosť za realizáciu vhodných aktivít
- D. Máme vypracovaný plán vzdelávania pre všetkých aktérov v našej organizácii, ktorý im umožňuje porozumieť problematike zdravotného znevýhodnenia, inklúzie a príbuzných tém, a venujeme naňho potrebné zdroje. Preberáme sami zodpovednosť za realizáciu inkluzívnych aktivít v plnom rozsahu.

Strategické plánovanie organizácie:

- A. Naša organizácia realizuje bežné strategické plánovanie v rámci našich aktivít. Deklarujeme inklúziu ako jednu z priorít mládežníckej politiky, ale nevenujeme jej špeciálnu pozornosť
- B. V našom strategickom plánovaní zohľadňujeme potrebu venovať osobitnú pozornosť zraniteľným skupinám, vrátane mládeže so zdravotným znevýhodnením. Zapájanie mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením je podmienené ich schopnosťou začleniť sa do našich aktivít bez toho, aby museli byť špeciálne prispôbované ich potrebám.
- C. Naše strategické plánovanie počíta s postupnými krokmi na prispôbovanie niektorých prvkov našej činnosti špeciálnym potrebám mladých ľudí na rôznej úrovni. Obsahuje plán spolupráce s organizáciami, ktoré sa venujú zdravotne znevýhodnenej mládeži, ako aj jasne vyčlenené ciele a zdroje v tejto oblasti

- D. Naše strategické plánovanie je plne inkluzívne, obsahuje víziu inkluzívnej organizácie, ktorej programy sú prístupné pre všetky skupiny mladých ľudí, vrátane mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením. Členovia organizácie sú so strategickou víziou stotožnení a rozumejú jednotlivým krokom na ich realizáciu. Strategické ciele sú pravidelne monitorované a sledujeme ich napĺňanie prostredníctvom interného aj externého auditu.

Inkluzívna atmosféra:

- A. O inklúzii v našej organizácii hovoríme ako o vzdialenej možnosti, jej realizáciu ponechávame pre organizácie, ktoré sa ňou špeciálne zaoberajú
- B. O inklúzii v našej organizácii hovoríme ako o potrebe, vnímame jej možnosti a zapájame sa do aktivít, ktorá nám pomáhajú porozumieť procesom, ktoré sú potrebné na jej dosiahnutie
- C. Realizujeme aktivity a programy, do ktorých vkladáme čo najviac inkluzívnych prvkov, spočívajúcich napríklad aj vo vhodnej komunikácii so všetkými zapojenými skupinami mladých ľudí. Dokážeme obhajovať potreby mladých ľudí s (nielen) zdravotným znevýhodnením a aktívne sa podieľať na ich uplatňovaní v praxi.
- D. Členovia, pracovníci aj dobrovoľníci v našej organizácii plne rozumejú podstate inklúzie a benefitom, ktoré prináša inklúzia pre všetkých mladých ľudí, ktorí sú do aktivít zapojení. Prijímajú odlišnosť ako každodennú realitu a poznajú nástroje na jej uchopenie a podporu. Sú si vedomí potreby otvoreného dialógu na princípe spätnej väzby a procesu rozvíjania potrebných kompetencií. Aktívne rozvíjame programy a formy, ktoré sú vhodné pre spoločný rozvoj mladých ľudí a umožňujú im rozvíjať ich silné stránky bez potreby zaradovania do špeciálnych kategórií.

To, že cesty k inklúzii sú náročné, a čaká nás ešte veľa práce, odráža aj poznatky tvorcov projektu aj skúsenosti účastníkov aktivít projektu. Viac informácií k tejto problematike a možnosti vzdelávania aj k aplikácii predloženej škály máte možnosť získať na trojmodulovom akreditovanom vzdelávaní Cesty k inklúzii, ktoré vytvorila a realizuje naša organizácia A Centrum.